

Vejledning til aftaleformular om totalrådgivningsaftaler & ”bobledækafgørelsen”

Det Danske Selskab for Byggeret | Gorrissen Federspiel | 26. februar 2015

Dagens emner

01. Vejledning til aftaleformular om totalrådgivning
02. ”Bobledækafgørelsen”

01. Vejledning til aftaleformular om totalrådgivning

Vejledningen

Fælles vejledning fra **Bygherreforeningen, DANSKE ARK og FRI**

- **Anvendelse:** Aftaler mellem BH og R baseret på ABR 89 og ydelsesbeskrivelser for Byggeri og Planlægning 2012 samt Anlæg og Planlægning 2013
- Indeholder **vejledning og tekstforslag** til formulering af de enkelte bestemmelser
- Anvendelig på **delt rådgivning og bygherrerådgivning** efter tilpasning

Formål

- Fælles grundlag for branchen -> **ensartethed** og **genkendelighed** -> omkostningsbesparende
- Reduceret usikkerhed og mere overskuelige risici -> færre konflikter mellem parterne

Bemærkninger (1)

Bemærkninger:

- Vejledningen behandler mange emner, der ellers aftales individuelt.
- Vejledningens forslag **ændrer** visse steder retsstillingen i **f.ht. ABR 89**
- Aftalevilkår der ikke er forslag om f.eks.: incitamentsmodeller, ophavsret, krav på mistet DB ved standsning af opgaver og alternativ tvisteløsning.
- I det følgende er vejledningens tekstforslag sat i citationstegn (” ”)

2.2 Underrådgivere

”Underrådgivere **godkendt** af Klienten **i forbindelse med denne aftale** kan **kun udskiftes**, hvis de nye underrådgivere som minimum har samme kompetencer som de oprindeligt godkendte.”

- Supplement til ABR 89 pkt. 2.4.5
- Tilsvarende bestemmelse for udskiftning af **nøglemedarbejdere** (pkt. 2.3)

Bemærkninger (2)

3.0 Aftalegrundlag

*”Almindelige Betingelser for teknisk rådgivning og bistand ABR 89, jf. bilag 1, med de **fravigelser, tilføjelser, ændringer og præciseringer, som fremgår af nærværende aftale.”***

”DANSKE ARK og FRI’s ydelsesbeskrivelser for Byggeri og Planlægning 2012 med de fravigelser, tilføjelser, ændringer og præciseringer, som fremgår af vedlagte bilag 2.”

Bemærkninger (3)

3.0 Aftalegrundlag

”Øvrige dokumenter, der indgår i aftalegrundlaget [.....]”

For at aftalen kan blive så klar som mulig, bør parterne nøje overveje, hvilke andre dokumenter, der her skal anføres som elementer i aftalegrundlaget, og eventuelt hvilken vægt de skal have ved aftalefortolkningen, idet aftalen som udgangspunkt må forventes at skulle fortolkes efter de almindelige fortolkningsregler.

Bemærkninger (4)

4.1 Fastlæggelse af R's ydelser

”De ydelser, som Totalrådgiveren skal præstere, fremgår af nærværende aftale, herunder navnlig af bilag 2.”

Projektspecifikke tilpasninger af ydelsesbeskrivelserne kan eventuelt samles i et bilag 2A:

”En projektilpasset ydelsesbeskrivelse indgår som bilag 2A.”

”Totalrådgiveren skal anvende koncepter mv. stillet til rådighed af Klienten.”

- ”Anvendes funktionsudbud eller lignende organiseringsformer, hvor udførende eller andre bidrager med projekteringen, har Totalrådgiveren ansvaret for en fyldestgørende håndtering og koordinering af grænsefladerne i byggeriet.”
- **Funktionsudbud** kan kun anvendes efter nærmere aftale med klienten
- Afkrydsnings-skema fra DANSKE ARK/FRI -> Afgrænsning af ydelser. Er ikke del af bilagene.

Bemærkninger (5)

4.2 Omprojektering

- ”Hvis **budget** baseret på licitationsresultatet **overskrider** projektforslagets overslag (det styrende budget), kan Klienten kræve, at Totalrådgiveren foretager **omprojektering uden vederlag**, hvis Totalrådgiveren **burde have forudset** overskridelsen, jf. ABR 89, pkt. 2.1.2.”
- Budget baseret på licitationsresultat -> **overskridelse af overslag** (det styrende budget) -> **vederlagsfri omprojektering**
 - Klienten har bevisbyrden

Bemærkninger (7)

4.2 Omprojektering fortsat

- ”Totalrådgiverens pligt til at foretage vederlagsfri omprojektering omfatter tillige, hvis Klienten i udførelsesfasen er nødsaget til at foretage **besparelser** i projektet for at undgå budgetoverskridelser, fordi Totalrådgiverens **projekteringsfejl og/eller -mangler** nødvendiggør ekstraarbejder.”
- **Besparelser** i projekt i udførelsesfasen nødvendige for at **undgå budgetoverskridelser** -> **vederlagsfri omprojektering**

Generelt: Ej i tekstforslag stilling til, om R har ret til **tidsfristforlængelse** ved den vederlagsfri omprojektering

Bemærkninger (6)

4.2 Omprojektering fortsat:

- YB 2012 pkt. 3.4.4
 - ”Hvis det samlede ajourførte budget – efter indhentning af tilbud på samme tidspunkt – viser sig at overskride det **aftalte udsving** i forhold til det godkendte budget, kan klienten forlange projektet revideret i samarbejde med rådgiveren efter nærmere **aftalte vilkår.**”
 - ”Såfremt overskridelsen af det godkendte budget skyldes enten:
 - **aftalt prisregulering**
 - ændring i projektet aftalt med klienten
 - ændring i **angivne forudsætninger** for budget
 - forhold, som rådgiveren ikke havde eller burde have haft kendskab til på tidspunktet for budgettets ajourføring
 - gennemføres eventuel projektrevision med fuldt vederlag til rådgiveren.”

Bemærkninger (6)

4.2 Omprojektering fortsat:

- YB 2012 pkt. 3.4.4
 - Ej vederlagsfri omprojektering
 - Er 3.4.4. fraveget?

Bemærkninger (8)

4.3 Andre ydelser

- ”Totalrådgiveren skal yde bistand til klienten i forbindelse med **tvister** med **entreprenører**. I det omfang projekt materialet efter en retlig vurdering er **fejlbehæftet** eller mangelfuldt, **fortaber** Totalrådgiveren sin ret til vederlag for bistand til håndtering af **sådanne** tvister.”
- R deltager i tvistehåndtering
- **Vederlag** afhængigt af, om der er **fejl/mangler** ved projekt materialet

5.0 Klientens ydelser

De ydelser, som Klienten skal præstere, fremgår af nærværende aftale, herunder navnlig bilag 2 og bilag 2A, idet ydelsesbeskrivelserne også omhandler Klientens opgaver ud over det i ABR 89, pkt. 1.2 anførte.

Bemærkninger (9)

6.0 Tidsfrister

*”Tidsplan for **Opgaven** vedlægges som bilag X”.*

Detaljeringsgraden af tidsplanen vil afhænge af den konkrete opgave.

Klienten bør ved udarbejdelse af tidsplanen tage højde for sine egne beslutningsprocesser.

- ”Umiddelbart” og ”Ufortøvet” i **ABR 89, pkt. 2.1.6, hhv. pkt. 5.4** skal i nærværende aftale forstås som **ikke mere end 10 arbejdsdage** efter, **at årsagen til fristforlængelse** blev kendt.”
- Standardisering af ABR 89 pkt. 2.1.6 om krav på merbetaling for **ekstraarbejder** og pkt. 5.4 om krav på **tidsfristforlængelse**.

Bemærkninger (10)

*”For Totalrådgiverens færdiggørelse og overdragelse af **særskilte leverancer** til Klienten, fastsættes dagbod på X o/oo af honoraret, dog mindst kr. pr. påbegyndt arbejdsdag, medmindre forsinkelsen giver anledning til tidsfristforlængelse. Dagbod udløses for **hver dagbodsudløsende fristoverskridelse**. Dagbodskravet kan ikke **overstige X %** af Totalrådgiverens honorar.”*

Anvendes ofte kun ved store bygge- og anlægsarbejder

Bemærkninger (11)

7.0 Økonomisk ramme for gennemførelsen af Opgaven

” Den økonomiske ramme for Opgaven er: kr. ekskl. moms, jf. bilag X.”

” Totalrådgiveren skal gennem hele rådgivningsforløbet medvirke til at sikre, at den økonomiske ramme overholdes. Totalrådgiveren kan i den forbindelse være forpligtet til at foretage omprojektering, jf. Aftalens punkt 4.2.”

”Den økonomiske ramme omfatter”

Bemærkninger (9)

8.1 Fastlæggelse af honorar

- ”Hvis Totalrådgiverens *ydelse ændres* i kontraktperioden, fx som følge af at visse delydelser til- eller fravælges, *justeres honoraret*, såfremt ændringerne giver anledning til et *væsentligt mer-/mindrearbejde* for Totalrådgiveren. ”
- ”Totalrådgiveren har *ikke* krav på *yderligere* honorar som følge af *forsinkelser* af tidsplanen, der skyldes forhold, som *Totalrådgiveren* bærer *risikoen* for (fx projekteringsfejl og mangler). Såfremt forlængelsen kan henføres til *andre forhold*, er Totalrådgiveren *berettiget* til at oppebære betaling jf. *ABR 3.1.1.1 og 7.1.*”

Honorar efter byggeudgift

”Det er mellem parterne aftalt, at Totalrådgiveren oppebærer *følgende procenthonorar* af de *realiserede honorarbærende byggeudgifter*: [XX %.]

Ved honorarbærende byggeudgifter forstås de realiserede entrepriseudgifter, som opgjort...”

Bemærkninger (10)

”Hvis Totalrådgiverens *ydelse ændres i kontraktperioden*, fx som følge af at visse delydelser til- eller fravælges, justeres honoraret, såfremt ændringerne giver anledning til et *væsentligt mer-/mindrearbejde* for Totalrådgiveren. Som udgangspunkt justeres honoraret i *forhold til den tid* mer- eller mindrearbejdet andrager.”

”Totalrådgiveren har *ikke* krav på *yderligere honorar* som følge af *forsinkelser i tidsplanen*, der skyldes forhold, som *Totalrådgiveren* bærer *risikoen* for (fx projekteringsfejl og mangler). Såfremt forlængelsen kan henføres til *andre forhold*, er Totalrådgiveren berettiget til at oppebære betaling, såfremt han kan *dokumentere*, at der er udført et *merarbejde*, som *ligger ud over forudsætningerne i aftalen, jf. ABR 89 3.1.1.4 og 7.1.*”

Bemærkninger (11)

Honorar efter regning

”Det er mellem parterne aftalt, at honoraret til Totalrådgiveren, herunder underrådgivere, afregnes efter regning – eventuelt inden for en fast ramme på ... kr. ekskl. moms.”

”Totalrådgiveren forpligter sig til løbende at kontrollere rammens overholdelse. Såfremt rammen ikke kan overholdes pga. forhold, som Totalrådgiveren ikke burde have taget i betragtning, forpligter Totalrådgiveren sig til at underrette Klienten straks for at få afklaret nødvendige tiltag med henblik på rammens overholdelse – alternativt at få rammen ændret.”

Konkret aftale vedrørende **rejsetid** -> stilling til om indeholdes i honorar eller faktureres særskilt

Bemærkninger (12)

8.2 EDB/IKT

- Brug af IKT **honoreres ikke særskilt**
- Fravigelse af ABR 89 pkt. 3.1.1.3

9.0 Udlæg

- Udgifter til **kørsel i bil, nødvendige rejser mv.** (ABR 89 pkt. 3.2.2 a)) og udgifter til **reproduktion af tegningsmateriale mv.** (ABR 89 pkt. 3.2.2 b)) er indeholdt i honorar (**ej udlæg**)
 - Fravigelse af ABR 89 pkt. 3.2.2
 - Konkret aftale om administrationstillæg - 5 %, jf. ABR 89 pkt. 3.2.3

Bemærkninger (13)

10.0 Udbetaling af honorar og udlæg

- ”Honorar for *tid og udlæg* betales månedsvis bagud efter regning. *Fast honorar, honorar efter regning og procenthonorar* udbetales i henhold til en *udbetalingsplan*, der også skal *angive eventuelle dagbodsterminer*. Udbetalingsplanen *udarbejdes* i forbindelse med præciseret tidsplan og *vedlægges* aftalen som bilag.”
- Der skal udarbejdes en **konkret udbetalingsplan**
 - Bør understrege de **centrale punkter i R's ydelser** -> eksempelvis aflevering af færdigt myndigheds- hhv. hovedprojekt
- ”Såfremt *tidsplanen forskydes, justeres udbetalingsplanen tilsvarende.*”

Bemærkninger (14)

- ”*Betalingsbetingelser: 30 dage efter modtagelsen af fyldestgørende faktura. Derefter svares renter i henhold til rentelovens bestemmelser.*”
- Ændring af ABR 89 pkt. 3.4
- ”*Hvis Opgaven gennemføres til den aftalte tid, godskrives Totalrådgiveren eventuelle indeholdte dagbøder.*”
- Særligt vigtigt ved **eventuel sanktion af mellemfrister**

Bemærkninger (15)

11.0 Ansvar jf. ABR, pkt. 6

11.1 Ansvarsbegrænsning

11.1. a) Løbende forsikring

”Totalrådgiverens ansvar er begrænset til ... mio. kr. for tingsskade/formuetab og 12,5 mio. kr. for personskade. Totalrådgiverens ansvar for tilsyn er, jf. ABR 89, pkt. 6.2.6.1, begrænset til 2,5 mio. kr. Er der tale om grov uagtsomhed eller forsæt, hæfter Totalrådgiveren uden begrænsning.”

”Totalrådgiverens eventuelle ansvar er uafhængigt af, om Totalrådgiverens løbende forsikring dækker helt eller delvist.”

- Hvis **løbende ansvarsforsikring**
- Hensyn ved **fastlæggelse af begrænsning:**
 - Den økonomiske ramme og risikoscenarier for opgaven
 - Ansvarsbegrænsning bør ikke overstige forsikringsdækning

Bemærkninger (16)

11.1. b) Hvis **projektforsikring**

- *”Totalrådgiverens ansvar er begrænset til de ikke forbrugte forsikringssummer på den projektforsikring, der er tegnet i sagen, således at Totalrådgiveren dækker en eventuel selvrisiko.”*
- Hvis **projektansvarsforsikring**
- Det samlede ansvar vil typisk som maksimum svare til forsikringssummen
- Solidarisk ansvar (Joint Venture mv.) kan dækkes

Bemærkninger (17)

12.0 Forsikring jf. ABR, pkt. 6

- Hvis **løbende forsikring** (almindelig ansvarsforsikring)
- ”Totalrådgiveren skal på Klientens **anmodning dokumentere**, hvilken forsikringsdækning der gælder for sagen, herunder give oplysning om størrelsen af forsikringens selvrisiko og oplysning om forsikringen gælder i fem år efter byggeriets aflevering.”
- ”Totalrådgiveren er forpligtet til at **meddelelse** Klienten om forfaldne ubetalte præmier.”
- ”Hvis Totalrådgiveren får anmeldt skader mod sin ansvarspolice fra sager, der ikke henhører til Klienten, skal Totalrådgiveren **orientere** Klienten, så snart det skønnes, at **forsikringssummen er kompromitteret**. Klienten har derefter ret til at kræve **genopfyldning eller tegning** af supplerende dækning for Totalrådgiverens regning.”
- Udfyldning af ABR 89 pkt. 6.2.2

Bemærkninger (18)

- Hvis **projektforsikring**
- ”Totalrådgiveren skal **dokumentere**, at der er **tegnet** projektansvarsforsikring med den **aftalte dækningssum, selvrisiko og afløbsperiode.** ”
- Udfyldning af ABR 89 pkt. 6.2.2

Bemærkninger (19)

14.0 Særlige bestemmelser

- Der kan efter en konkret vurdering indsættes bestemmelser om blandt andet:
 - Fuldmagt/bemyndigelse i forhold til E
 - Sikkerhedsgodkendelse af R og eventuelle UR
 - ILO-konvention nr. 94 vedrørende løn- og ansættelsesforhold
 - Tavshedspligt, herunder ubetinget tavshed
 - R's videreformidling af henvendelser fra pressen og deltagelse i indslag

Bemærkninger (20)

15.0 Bilag

1. ABR 89

2. DANSKE ARK og FRI's ydelsesbeskrivelser for Byggeri og Planlægning 2012 med fravigelser, tilføjelser, ændringer og præciseringer

2A. Eventuel projektilpasset ydelsesbeskrivelse

Bemærkninger (21)

- 3. Specifikation af digitale ydelser – IKT-aftale.
- x. Arbejdsmiljøkoordinering
- x. Organisationsdiagram (opgavespecifik)
- x. Tidsplan (opgavespecifik)
- x. Budget (opgavespecifik)/økonomisk ramme
- x. Udbetalingsplan (opgavespecifik)
- x. Dokumentation for tegnet forsikring

Bobledækafgørelsen

Det Danske Selskab for Byggeret | Gorrissen Federspiel | 26. februar 2015

01. Presseklip

Ingeniøren

[Nyheder](#) | [Blogs](#) | [Debat](#) | [Jobfinder](#) | [Avisen](#) | [Kursusguide](#) | [Events](#) | [Kulturarven](#) | [Insights](#)

Fokus: [Atomskrot](#) [Femern-forbindelsen](#) [Fukushima-katastrofen](#) [Kampfly for milliarder](#) [Rejsekortet](#) [IC4](#) [PCB](#) [Den danske](#)

DR-erstatning sender chokbølge gennem rådgiverbranche

Voldgiftsnævnet ser stort på de aftaler, der begrænser rådgiveres økonomiske ansvar, og tvinger Niras til at betale 81 millioner kr. til Danmarks Radio. Det giver hele statikerbranchen kuldegysninger.

Danske Ark

”Voldgiftsnævnet har tilsyneladende **valgt at se bort fra de to klare aftaleklausuler om ansvarsbegrænsning** og pålagt Bubbledeck’s underrådgiver Niras et erstatningsansvar på 65 mio. kr. plus 16 mio. i renter. Et meget stort beløb ikke mindst taget i betragtning af at Niras’ begrænsede vederlag for opgaven.

Afgørelsen giver anledning til at **frygte, at selv klare aftaleklausuler fremover kan tilsidesættes ved kreative juridiske krumspring.**

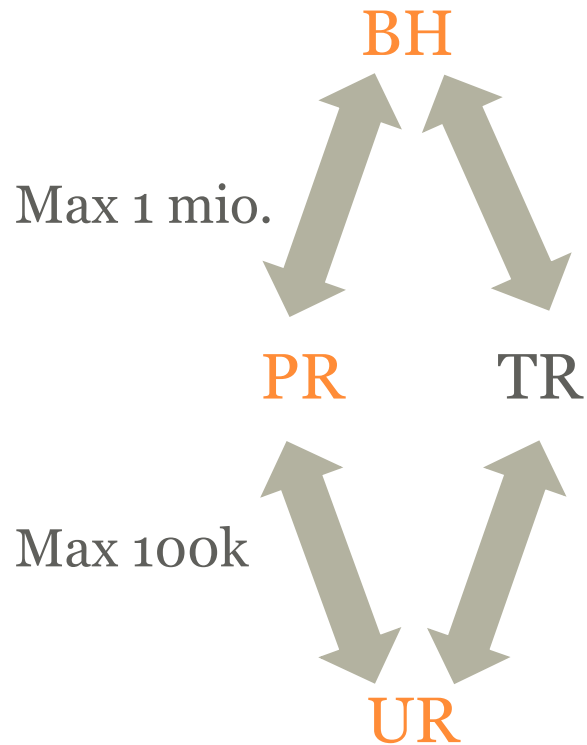
Det kan også frygtes, at rådgiverbranchen vil være mere tilbageholdende med at lave ekstern projektgranskning eller kvalitetssikring, fordi risikoen ikke er proportionel med det vederlag, som man kan få for opgaven.”

02. Om afgørelsen

Overordnet om afgørelsen

- Kendelse af **13. januar 2014** (VBA)
- Afgørelsen er gengivet i **TBB2014.531**
- **Dommerpanel:**
 - civilingeniør, m.sc. Flemming J. Nielsen,
 - direktør, akademiingeniør Jørgen Therkelsen,
 - højesteretsdommer Niels Grubbe,
 - landsdommer Knud A. Knudsen og
 - højesteretsdommer Asbjørn Jensen (formand)

Aftaleretlig konstruktion

- TR var totalrådgiver og varetog selv arkitekturrådgivningen med UR som underrådgiver (ingeniør)
- PR (projekterende rådgiver) skulle bl.a. udarbejde statiske beregninger for bobledækket
- PR antog UR til at udføre **statikerkontrol** af PR's arbejde
- Fastslået, at statikerkontrol ydelsen blev **leveret under aftalen med PR** (ikke aftalen med TR)
- PR's ansvar **begrænset til 1 mio. kr.** og UR's ansvar over for PR **begrænset til honoraret – 80.000 kr. ex. moms**

Bobledæk konstruktionen

Bobledæk konstruktionens opbygning består af en **tynd betonskal** (filigrandæk) efterfulgt af et lag **luftfyldte plastikbolde** fastholdt af **armeringsnet**.

Når det hele er monteret **udstøbes** med beton.

Fordele:

Reduceret egenvægt, så dækket kan klare et **længere spænd**, og der kan være længere mellem understøtninger end normalt

Hvad gik galt?

- Efter at bobledækkene var udført, viste der sig omfattende problemer i form af **nedbøjninger, revnedannelser, utilsigtet fald** m.v.
- Der var projekteret med **for lidt armering i dækkene**
- Det blev konstateret, at PR's **statiske beregninger** havde været særdeles **mangelfulde** og havde indebåret **indlysende fare for svigt**
- **PR's** projektering blev følgelig fundet **groft uagtsom**
- **UR's statikerkontrol** var **mangelfuld**, men **ikke groft uagtsom**

Udbedring

- Udbedringsomkostninger opgjort til **101 mio. kr.**
- Udbedring omfattede bl.a.:
 - at **forstærke** søjlerne med **søjlehoveder** (kapitæler),
 - sætte **ekstra søjler** op,
 - banke omkring 10 procent af dækarealet på 16.000 m² ned og **støbe** det **om**,
 - skrue mange **gevindstænger** op for at optage forskydningskræfterne

Juridiske hovedproblemstillinger

1. Kunne BH rejse **direkte krav** på 101 mio. kr. mod sin rådgivers (PR's) underrådgiver (UR)?
2. Havde den mellem PR og UR **aftalte ansvarsbegrænsning** på 100.000 kr. givet fald betydning for BH's direkte krav over for UR?
3. Havde en tegnet **projektansvarsforsikring** kun en **exces-dækning**, sådan at forsikringen kun dækkede erstatningsansvar, der oversteg dækningen under den almindelige ansvarsforsikring?
4. **Tabsopgørelse**
 - I dag **kun** fokus på **1. og 2.**

Baggrunden for det direkte krav

- BH havde aftalt **ansvarsbegrænsning på 1 mio. kr.** med PR
- PR var et lille ApS, som ikke gav møde under sagen
- Som følge af PR's grove uagtsomhed var der **ikke forsikringsdækning** for PR's fejl
- BH forsøgte derfor at indtale kravet **direkte over for UR**

UR's direkte ansvar (voldgiftsrettens præmisser)

- ”...den anerkendte statikerkontrol af PR's projekt blev udført **i strid med** de krav, der efter **god rådgiverskik** må stilles hertil...
- Voldgiftsretten finder herefter, at UR's udførelse af anerkendt statikerkontrol af PR's projekt indebar **professionelle fejl af en sådan karakter**, at de er erstatningspådragende efter almindelige regler om erstatning uden for kontrakt på grundlag af culpa, og at UR derved har pådraget sig **direkte erstatningsansvar** over for BH.
- Et sådant direkte erstatningsansvar over for tredjemand er ifølge retspraksis **ikke begrænset af ansvarsbegrænsninger** i den aftale, der er grundlag for den erstatningsansvarliges udførelse af opgaven.
- Voldgiftsretten finder imidlertid **ikke** grundlag for at fastslå, at UR har udvist **grov uagtsomhed.**”

UR's ansvar og forsikringsdækning

- Voldgiftsretten fastsatte det erstatningspligtige tab til ca. **66 mio. kr.**, som UR blev pålagt at betale til BH
- Ud af de ca. 66 mio. kr. endte
 - ca. **40 mio. kr.** med at påhvile **projektansvarsforsikringselskabet**, mens
 - **25 mio. kr.** påhvilede UR's **ansvarsforsikringselskab**
- Som sagen umiddelbart fremgår af kendelsen, endte **UR** altså **kun** med at skulle bære **selvrisikoen**

03. Teori og praksis

Springende regres

ABR 89 kommentaren (2. udg., 2006, s. 77):

- ”Spørgsmålet om springende regres har tidligere været omtvistet. Det er imidlertid i dag almindeligt antaget, at **springende regres... kan foretages**.
- Det omtvistede og fortsat ikke fuldt afklarede spørgsmål er, om et sådant direkte krav... skal støttes på et **indtrædelsessynspunkt** (cessionssynspunkt), **eller** om klienten erhverver et direkte krav mod underrådgiveren **uafhængigt** af retsforholdet mellem rådgiveren og underrådgiveren.
- Spørgsmålet har **betydning for, om ansvarsbegrænsninger** i forholdet mellem rådgiveren og underrådgiveren **kan påberåbes** af underrådgiveren i forhold til klienten...”

Cession eller delikt (1)

Vagner/Iversen, Entrepriseret (4. udg., 2005, s. 219):

- ”Et **direkte krav**, som er begrundet i reglerne om erstatning uden for kontraktsforhold, og som derfor størrelsesmæssigt ikke er begrænset på samme måde som krav, der hviler på cessionssynspunktet, **kræver** selvsagt en **særlig begrundelse**.
- Det siges **sædvanligvis**..., at et sådant krav **kun** bør imødekommes **i retsbrudstilfælde**, men den nærmere fastlæggelse af dette begrebs indhold er ikke afklaret.
- Hvis underentreprenøren bevidst eller ved grov uagtsomhed har udført fagligt uforsvarligt arbejde... er det naturligvis klart, at bygherren har et deliktskrav mod underentreprenøren. Spørgsmålet er, hvor meget videre man kan gå.
- ...
- **Efter den nyeste retspraksis** – U2004.114 H... – synes der imidlertid **ikke** at kunne opstilles **særlige betingelser** for at indrømme bygherren et direkte erstatningskrav imod underentreprenøren, når der er tale om udførelsesfejl.”

Cession eller delikt (2)

ABR 89 kommentaren (3. udg., 2013, s. 271-276):

- ”I første udgave af nærværende bog blev det antaget, at der opstod et selvstændigt (direkte) krav i tilfælde af retsbrud, mens det uden for dette område, dvs. i alle tilfælde af simpel uagtsomhed, blev antaget at springende regres alene hvilede på et indtrædelsessynspunkt med den virkning, at gyldige og i øvrigt sædvanlige ansvarsbegrænsningsklausuler kunne gøres gældende over for klientens kontraktspartner.
- Set i lyset af den seneste retspraksis må det erkendes, at det ikke er muligt at reservere det direkte krav / deliktkravet til retsbrudstilfælde, hvis der herved alene forstås tilfælde af grov uagtsomhed.”

Deliktkrav tilladt i højesteretspraksis

U.1995.484H:

- En købers direkte krav over for en ingeniør antaget af sælger tilladt som deliktskrav, idet ingeniøren ”begik en **klar, professionel fejl** vedrørende **væsentlige egenskaber** ved ejendommen”
- Kriteriet anvendt efterfølgende (f.eks. TBB2000.269V, TBB2003.196V og TBB2007.442)

U.2004.114 H:

- ”Højesteret finder, at [UE] som underentreprenør må anses for erstatningsansvarlig direkte over for [BH] som bygherrer for **sådanne håndværksmæssige fejl**, og at [UE] ikke over for [BH] kan påberåbe sig, at hovedentreprenøren, [HE], burde have opdaget fejlene og reklameret herover.”
- Fejlene er hverken beskrevet som »grove« eller »klare«

Deliktkrav tilladt i højesteretspraksis

U.2012.2255H:

- Køber af vindmølle kunne uden om sælger rette et direkte erstatningskrav mod producenten i anledning af dennes fejlagtige produktionsevneberegning
- ”[Producenten] har begået en **professionel fejl**..., således at produktionsevnen var overvurderet i beregningen.
...
- Det var... **påregneligt** for [Producenten], at det **kunne medføre tab for senere erhververe**, hvis [Producentens] produktionsevneberegninger ikke var udført fagligt korrekt.
...
- Højesteret finder på denne baggrund, at [Producenten] er erstatningsansvarlig direkte over for [Køber]... Det er... **uden betydning**, om der foreligger en **ansvarsfraskrivelse** i forholdet mellem [Producenten] og [Sælger].”

Bobledækafgørelsen ctr. teori og praksis

- Var det overraskende, at BH fik lov at rette **direkte krav** over for UR?
- Var det overraskende, at UR's **ansvarsbegrænsning ikke havde virkning** for BH?
- Var det ekstremt **indgribende** for UR?

04. Refleksion - hvad nu?

Mulige reaktioner

- ”Tankegangen bag **direkte krav** baseret på den almindelige erstatningsregel **uden for kontraktsforhold** fortjener **genovervejelse** og (yderligere) **undersøgelse**. ” (T:BB note)
- Rådgivere **tilbageholdende med** at påtage sig visse **opgaver**?
- Ønske om **større forsikringsdækning** fra rådgiverne selv?
- Rådgivere stiller krav om mulighed for såkaldt **omvendt regres** i forhold til klienten?
- Rådgivere stiller krav om, at **BH / slutbruger** skriftligt **accepterer ansvarsbegrænsningen**?
- Andet?

05. Her finder du os

Kontakt os

Hans-Peter Jørgensen

hpj@gorrissenfederspiel.com

D + 45 33 41 43 66

M + 45 23 60 23 92

Jesper Avnborg Lentz

jln@gorrissenfederspiel.com

D + 45 33 41 42 39

M + 45 24 28 68 39

Her finder du os

Aarhus

Silkeborgvej 2
8000 Aarhus C

T +45 86 20 75 0
F +45 86 20 75 99

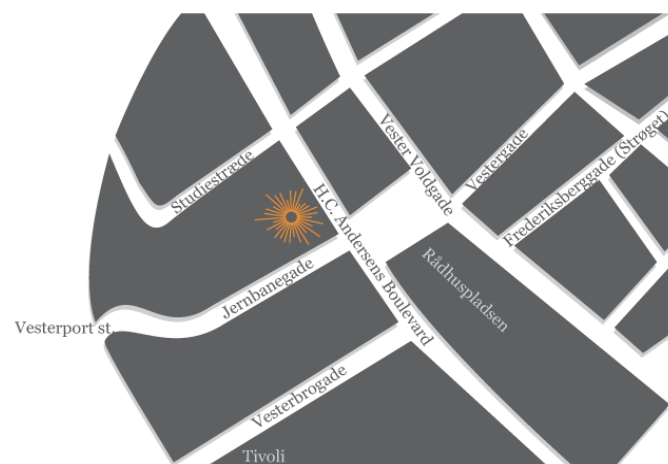

Gorrissen Federspiel

København

H.C. Andersens Boulevard 12
1553 København V

T +45 33 41 41 41
F +45 33 41 41 33

Rådgiverrettlige emner

Online

www.gorrissenfederspiel.com
contact@gorrissenfederspiel.com

